

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Sectio III. De modo Confeßionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

dari & pœna mortis affici, & merito, exemplum ponit Felicianus *lib. de grad. cap. 14.*

SECTIO III.

De modo Confessionis.

Ræter ea quæ communia sunt in hoc crimine & in cæteris, peculiariter obseruare oportet confessarium nonnulla. Quædam pertinent ad interrogatoria: quædam ad præparationem animi: quædam ad obligationem restituendi: quædam ad absolutionem impertiendam.

Quo ad interrogatoria, multa fuerunt à me dicta, *sect. 1.* his adde primo quod quia sagæ vix vnquam faciunt integram confessionem, id quæ demoni promittunt: rogandæ sunt de hac re, & sacrilegæ leu mutilatæ confessiones omnes repetendæ: deinde vt tunc omnia prodant, inducendæ bonis rationibus, vt velint: & interrogatorijs illis *sect. 1.* iuuandæ, vt possint. Interrogandæ quoque, an ex animo renunciarint fidei, nam tunc est apostasia, an aliquid animo crediderint contra fidem? tunc est hæresis. an abusæ rebus sacris? & est sacrilegium. an diabolum adorauerint, siue in specie aliqua visibilem, siue quem non videbant (vt testatur Meierus de sagis Atrebatensibus anno 1459.) item quamdiu in hoc crimine hæserint, an aliquando animo poenituerint, &c. propter volitiones eiusdem criminis diuersas & earum interpellationes. 3. interrogandæ sunt, an adhuc retineant libros aut alia magica instrumenta: quia retentis illis absolui nequeunt. 4. vtrum alios

A talia docuerint aut seduxerint: quia non debent absolui, nisi quantum in se est est conuertere illos conentur, & si conuerti noluerint, eos ad superiores magistratumve deferant, aut accusent. Si tamen confessio fiat in articulo mortis, sufficet tum, qui præsentis fuerint in genere monere & hortari, vt à deceptione & hæresi tali recedat, sibi que in posterum caueant, &c. 5. videndum, vt occasiones relabendi euitentur, & tollantur, verbi gratia, si habitat, vel versatur inter maleficos, quando fieri potest, loci mutatio, & separatio iniungenda. 6. interrogandæ diligenter de veritate confessionis iudiciariæ, hortandæ, si cuncta vera, quæ dixerunt, ne mutant, sed veritatem tueantur, si falsa, vt retractent: si quos innocentes (vt fit non raro) detulerint, eos exculpent: si quos noxios complices sciant non emendatos, eos deferant iudici: neque ex hac generali admonitione irregularitatis periculum est.

Quoad animi præparationem, magna in hoc crimine confessarijs se difficultas offert. In primis cauendum putato iudicibus, ne reis mortis sententiam per quosuis denuncient, deligendi potius viri pij & prudentes, qui hoc indicent verbis prudentibus, & simul adhortentur ad bonam & seriam præparationem: docet autem, in hoc maxime crimine, experientia, non expedire eos, qui confessarij sunt futuri, ante sententiæ pronunciationem ad reos accedere, vt eorum confessionem excipiant: vix enim verum fatentur, dum sibi timent à delatione: item docet eadem experientia, non esse vtile immo sæpius noxium esse, si ipsemet confessarius mortis sententiâ reo intimet. sic enim à tali nuncio vt plurimum abhorrent, vt raro postmo-

dum

dum rectas & synceras admonitiones in animum admittant. Illud quoque memini à me quæsitum aliquando: *An dum in tormentis reus versatur, liceat vel expediat, quæstioni confessarium interesse*: scio id latruncultores à sacerdotibus aliquando petere: sed, impudentiores illi, an imprudentiores isti qui faciunt, nescio. abusus est certe, propter irregularitatis multa quæ se hic ingerunt pericula. quæ ibi necessitas confessarij? immo quæ utilitas? hortetur ad silentium? causa est cruciatus augendi. hortetur ad confessionem veritatis? mortis sententiam accelerat. absit potius, & fugiat à tam acerbo & ferali spectaculo sacerdos: seque contaminari putet. si propior adiistat, & oculis hauriat hanc carnificinam. Et aperte id prohibitum in conc. Antifiodorenticanon. 33. *non licet Presbytero neo Diacono ad trepalium, ubi rei torquentur stare.* ubi noua vox trepalium. ut puto de equuleo. Nihilominus fateor illud utile futurum, si in vicino quopiam cubiculo sit, ut, si in mortis periculum reus incideret, iuari possit celeriter, & deficienti venire suppetias. Morienti adesse confessarium necesse est, propter diaboli insidias, qui calcaneo insidiatur, hoc est ultimo vitæ humanæ actui. Hæc quæri audio: num liceat à iudice petere: ut, si reus viuus rogo tradendus sit exurendus, aculus pulueris p. ttori appendatur, acceler. nda mortis gratia, vel, cum, appensus est, à carnis sue, ut ignem illi admoueat: vel à iudice, ut strangulari iubeat eum, qui lento igne consumitur? vulgus Doctorum talem putat incidere in irregularitatis notam. Si incidere foret ea, quam vocant, *ob defectum lenitatis*. at mihi hic lenitas exuberare videtur potius, quam deesse

A & opus meritorium puto, quodque non sacerdotem modo, sed & quemuis Prælatum deceat maximè, non tam mors acceleratur, quam cruciatuum finis accersitur, moriturus ille certo: agitur, ne per tot supplicia. Sed ad confessionem reuertamur.

B *In contritione procuranda*, hoc opus hic labor est, non ex parte Dei, sed ex parte ipsius malefici, quem ordinarie duo impediunt, error, & metus. Error quidem multiplex. Nam postquam captæ sunt maleficæ, ut ipsemet sæpe falsæ, *tunc diabolus* (verba sunt Grilandi a) *nihil aliud satagit, nec laborat in alio, nisi in persuadendo, ut persistant in sententia, & vsque in vitæ finem perseuerent.* Adducantur licet in supplicij locum, ignisque succendatur, se illarum corpora & laqueo, & flammis palam erepturum, facturumque, ut ex flammarum contactu nullum dolorè percipiant. Quod si mori illas contingat incendio, mortem illam cruciatus expertem fore: migraturas ex huius vitæ miseris absque supplicij sensu, ut in futuræ vitæ beatitudinem transferantur, illic eas dæmonibus similes fore: eodem robore, scientia, diuitijs, potentia, voluptate, quibus ipse dæmon potitur ac pollet, donandas. Sic mendax decipit. Alius error est, quia persuadet impossibile esse ipsis ad Deum conuerti, & veniam consequi peccatorum, propter pactum secum inicum, & Dei abnegationem, aliaque quibus se contaminarunt scelera nefandissima. Sic illas dum vel desperatione deiicit, vel spe lætatur & extollit, sæper conatur obdurare: ut cuncta negent, respuant confiteri, non relapsant, nihil pœniteat deliquisse. Hic in præptu Sacerdos habeat, & sacræ scripturæ testimonia, & Patrum sententias, & exempla omnis

a de forti leg. q. 9. n. 9.

æui: quibus elare demonstret utroque
dæmonem mentiri: serio conuersos
nunquam à Deo reiçi: nihil eorum,
quæ pollicetur, iactatorem illum præ-
stare posse, neque si possit velle. Gra-
uitatem quoque criminis poterit pro-
ponere: ex circumstantijs hærelis, ido-
latria, Apostasiæ, homicidij, patri-
cidij, rapinæ, Sodomix, & sacrilegij.
Impœnitentiæ vero istius lignum i-
dem Grillandus b. maxime quoad
mulieres, certum esse dicit: si lacry-
mas nullas emittant, cum tamen fie-
re, gemere, suspirareque videantur, &
omni conatu lachrymari conentur.
Hanc ipse cum alijs Iurisperconsultis ve-
rissimam notam putat, qua constet
eas non vere, sed fiçte tantum pœni-
tere, cuius rei, cum videat se rationem
nullam naturalem idoneam reddere
posse, confugit ad supernaturalem,
vultque id fieri à diuina prouidentia
in pœnitentiæ fauorem. Censent itaq;
Grillandus & socij: si saga lacryme-
tur, vere illam pœnitere ex animo: si
non lacrymetur, fingere pœnitenti-
am. Nunquam iudici auctor fuerim
huic coniecturæ inniti, vt certæ vel
idoneæ. Nam experientia illa, quam
ex aliquibus ait Grillandus se collegis-
se, fallax est & incerta. tum quia
nonnumquam ipsa doloris magnitudo
lacrymas deficcet, & plane tollat, iuxta
illud orchestrix a.

Sene. in
Oed. v. 37

*Fletuq; acerbo funera & quæstu
carent:*

*Quin ista tanti pernicax clades
mali*

*Siccavit oculos, quodq; in extre-
mis solet,*

Periere lacryma.

in Thyd

Solet ait, & verum est. Iam ex ad-
uerso sæpe præ lætitiâ quidam lacry-
mantur, iuxta illud eiusdem b.

A
*Subitos fundunt.
Oculi fletus: nec causa subest.
Dolor an metus est? an habet la-
crymas
Magna voluptas?*

B
Nec iuuant illum argumenta à Ca-
nonibus petita, quibus tantum proba-
tur lacrymas esse signum pœnitenti-
æ, & nûbis mæstæ animi obli-
dentiæ profluuium: lacrymis quoque pec-
cata dilui, & fœditatem animo elui:
quæ vt verissima sunt, ita minime pro-
bant: nullum pœnitere, nisi & lacry-
metur, quidam sunt tam duro vultu,
tam sicco cerebro, vt lacrymari nẽ-
sciant, etiam pueri, possunt ergo mu-
lieres quoque tales reperiri. Nam pue-
ri non minus humidi, non minus ad
lacrymas faciles, quam illæ. Accedit
quod I. C. isti non satis inter se con-
cordes, disident ab inuicem, quidam
à seipsis. Aliquando scribunt defectum
lacrymarum esse indicium ipsius ma-
leficij, nam maleficas esse, quæ non la-
crymentur: at Grillandus fatetur ma-
leficas, cum vere pœnitent, lacrymari.
An hæc consentanea, & non pugnan-
tia? si dicas, lacrymari, quia eo ipso,
quod pœnitent, maleficæ esse dese-
runt: sicut adulter esse desinit affectu,
quem peccasse pœnitet, verum hoc
quidem. Sed quid si pœnituerit pec-
casse, & post pœnitentiâ hanc animi
comprehendatur ea, quæ veneficij
suis multos interemerat? hæc iuxta
Grillandum poterit lacrymari, quia
pœnituit: iuxta cæteros vero adhuc
lacrymari non poterit, quia quoad ex-
ternum forum adhuc est vere malefi-
ca, nam vt Grillandus hoc suum dictũ
stabilit auctoritate diuinæ prouiden-
tiæ, ad pœnitentiâ animi declaran-
dam: sic alij illi suum quoque firmant
eadem diuina prouidentia, quam

deceat

debet fauere iudicibus ad criminis commissi deprehensionem & vindictam, quare iuxta illos, ut crimen huius maleficæ (quoad forum externum talis esse non desijt) puniatur, necesse est hoc indicio illam detegi, ut flere non queat, quàm lachrymaturam Grilland. contendit. Planè confessorio omnia huiusmodi indicia aspernada, omnes huiusmodi coniecturæ fugiendæ sunt: eò quod pœnitenti pro se, & contra se loquenti, tenetur credere. Deniq; quis adeò fori huius interni inexpertus est, quin nesciat, sæpe vbertim flere quosdam confitentes exiguo tactos dolore: & alios multò grauius affectos, & ictos profundius, nec vnâ lacrymulam emittere.

Vrget etiam tum reos metus duplex, alter verborum & minarum à dæmone, à quo incarcerata non raro affliguntur crudelissimè: alter humanæ infamæ: contra vtrumque rationibus, exemplisque armari à confessorio illas oportet.

De tertio illo, nempe restitutionis obligatione: considerandum, sitne damnum adhuc impendens; an vero iam fuerit illatum, si damnum adhuc pendet, ut si res adhuc sit plane integra, vel venenum, vel aliud maleficium nondum cœperit lædere, sed post aliquod tempus effectum suum exeret: non est reus absolvendus, donec quocunq; modo licito conetur malis futuris obuiare, & veneno antidotum præbere: vel maleficium destruere: idque totum de consilio confessorij docti & prudentis: cui attendendum, ne occultum crimen pandatur. & ne qua media illicita adhibeantur. Si vero aliqua iam damna fortunis personisve fuerint, illa non absoluat confessorius sine præuia satisfactione, aut (si eam nequit reus præsta-

A re) sine fideiussoria, vel saltem iuratoria cautione, ita sanè quando quis adhuc liber iurisque sui confiteatur. Nam quando est damnatus ad mortem: in locis vbi bona non confiscantur, sufficit si confessorius hanc defuncti obligationem (ex eius consensu) hæredibus significari curet, si potest: tuncq; officium magistratus fuerit, cogere hæredes ad satisfaciendum: immò & reus deberet hoc coram iudicibus declarare: velle se, ut de bonis suis, omnibus (quoad fieri poterit) satisfiat, qui damnum acceperunt. At in locis, vbi bonorum confiscatio capitale supplicium consequitur: officium confessorij erit, monere reum, ut iudicibus indicet se à fisco petere, ut qui in bonis, etiam in restitutione hac exsequenda succedat: si reus hoc nequeat facere, confessorius obeat munus, saltem monendo iudices vel fiscum. Non enim malefici per mortis pœnam, euadunt obligationem restituendi. Nam mortem subeunt propter iniuriam reip. irrogatam non propter iniuriam priuatorum. Et hæc eadem realis obligatio restituendi, migrat, ac quosuis bonorum successores: cum non pœna sit, sed debitum, quare tenebuntur hæredes, quicunque fuerint, damna refarcire, quantum ad eos ex bonis malefici commodum peruenerit. Cessaret obligatio ista, si pars læsa profiteretur, se tali supplicio contentam esse, sibi que sic satisfactum. d

D Quartò, quoad absolutionem, quædam particularia occurrunt. Quærendum enim, an pactum habeant cum dæmone expressum, quid promiserint, & qua solemnitate, de his solemnitatibus, lib. 2. diximus per multa: quæ postquam scripsissem, venit ad manus meas liber Gallicus Florimundi Raémundi, Sena-

c. c. in litter. de rap. tor. & incend. est communitis testib.

G

Couar. l. 3. var. resol. c. 3. Claro §. fin. q. 51. d. Nau. Manual. c. 15. n. 15. Binsl. de confess. malef. par. 2. prælu. 13.

l. i de An
nichrist.
c. 7.

toris Regij in Burdegalenſi curia, viri
pij, Catholici, & eruditi: in quo ritus
nonnulli, ceteris nefandiores, & magis
ſacrilegi cōtinentur: fideliter eius ver-
ba transferam in latinum ſermonem,
ſcribit in hac Curia anno 1594. audita
mulierculam, Aquitanam adoleſcen-
tulam, non incita forma, quæ ſine tor-
mentorum cruciatu ſponte ſua fate-
batur: ſe, teneriore ad huc ætate cum fo-
ret, à quodam Italo corruptam, & poſt
ea, quæ D. Ioannis Pracurſoris diem præ-
cedit, nocte media, in agrum quendam
abductam, illic Italiam ſagina virgula
circulum in ſolo deſignaffe, certa que ver-
ba in libro quodam nigro lecta ſubmur-
muraffe: ſubito deinde hircum grandem
plane atrum aſtitiffe, probè cornutum,
comitatum ſeminiſ duabus, & mox ac-
ceſſiſſe virum veſtitu ornatuque ſacerdo-
tali. Hircum quaſiſſe ab Italo, quæ puel-
la iſt hæc foret: reſpondiſſe nunc, eam à
ſe adductam, vt hircus in ſuarum nume-
rum illam referret.

Quo audito, inſit hircus, vt illa ſig-
num crucis manu laua efformaret, & quot
aderant, ſalutatoria venerationis officio
fungentes, accederent propius. fecere illi,
& osculum ſub ipſa cauda labris impreſſere.
Inter hirci cornua nigricolor candela re-
trum lumen præbebat: de hac, quæ ſinguli
manu tenebant, accenderunt, & cum hir-
cum adorabant, ſtipem pecuniariam in
peluum, quæ aderat, iniiciebant. Hoc pri-
mo factum tempore. Poſtea Italus ſer-
minam in eundem iterum locum reduxit.
tunc hircus ab ea poſtulauit corol-
lam ſeu ſertum de capillis eius: Italus ca-
pillos deſecuit, & illi obtulit: hoc ſigno deſ-
poſitam ſeduxit hircus à turba, & in vi-
cinum nemus deductam, ſolo appreſſam,
iniuit: quæ ſemina commixtio (vt aie-
bat) mire ingrata & voluptatis plane
expers fuit, imo & cum ſenſu doloris a-

A
cerbi, & horrois, ob ſemen hirci, quod gla-
ciei inſtar frigidum experiebatur. Singulis
quoque menſe Mercurij & Veneris diebus
ſemel generale Capitulum (ſic vocabat)
celebrabatur apud Puteum de Dome, ad
quem conuentum ipſa infinitis vicibus ac-
ceſſerat, cum alijs pluſquam ſexaginta, qui
ſinguli candela nigram ſecum adferebant,
& de illa hircina inter cornua lucente ac-
cendebant, quam hircus adnotam poſtico,
poſteriore illo ſub caudino ſtatu accende-
rat.

B
C
D
E
Quo peracto omnes tripudium orbicula-
re, obuerto inuicem tergo iunctis manibus
auſpicabantur Miſſa quoque ſimulachrum
exhibebatur: quod qui peragebat (quem illa
nominauit) caſula nigra, crux cui nulla in-
textæ, veſtiebatur: loco ſacrificij inruenti
& ſacræ hoſtia, eleuabat reſegmen ſi-
ue orbem ex rapa, tinctum fulgine: & eo
eleuante clamabatur à præſentibus, vna-
nimi voce: Magiſter adiuua nos. Calici, lo-
co vini, aqua infundebatur. Luſtralem
vero aquam ſic conſiſiebant. ſerobi in ſer-
ram deſoſſe hircus immingebat: hæc vnda,
puræ ſcilicet, ſacrificij & aſpergillo atro
cunctos aſpergebat. In hoc conuentu mini-
ſteria ſortilegij ſingulis diſtribuebantur, &
ſinguli verum à ſe geſtæ rationem red-
debant. diſceptabatur de venenis, maleficijs,
ligaminibus, & remedijs magicis, & per-
dendis frugibus, ſimilibuſque criminibus.]
Haftenus Raëmundus Sunt ergo ſimi-
lia tērutanda, vt de ſacrilegij, apo-
ſtaſiæ & idololatriæ genere conſtet:
quærendum quoque, an aliquem
fidei errorem mente fouerint. ver-
bi gratia, quod non ſit vnus Deus:
quod diabolus ſit Deus, vel quod ſit
omniſcius, aut omnipotens: quod Je-
ſus Chriſtus non ſit Saluator: quod Sa-
cramenta Eccleſiæ non ſint viliuſ effi-
caciæ ſupernaturalis, vel quod
vim habeant ad maleficiorum opera-

tionem,

tionem, &c. de quibus actum toto opere.

Si quid huiusmodi crediderint, sunt hæretici, & ab hæresi, eiusque excommunicatione prius absoluedi. Si nihil huiusmodi crediderint, in conscientia foro hæretici non censentur: sed absoluedi sicut ij, qui contra fidei duntaxat professionem, & per sacrilegia mortaliter peccarunt: licet aliud sit dicendum in foro fori. Attendere præterea oportet confessorium, an confitens aliquam aliam incurrit Ecclesiasticam censuram; verbi gratia, vtrum maleficium vel veneficium (qualecunque id etiam abortionis vel philthri) præbitum sit clerico vel religiosa personæ (quibus priuilegium Canonis *cap. si quis suadente*, prospectum voluit) ynde illius sit secuta mors vel mutilatio (tum enim incurritur etiam irregularitas: a) vel etiam notabilis læsio, ratione cuius incurritur excommunicatio illa violentæ manus in clericos iniectio. Si videt censuram incurrisse, ab ea debet primum absolue: si dubitat. vtendum absolutione conditionata. Sed quia non cuius Sacerdoti competit ius absoluedi in quouis casu: ideo distinguendum in confessione rei ad mortem damnati, & alterius, spontè confitentis, non condemnati. Etenim, cum ille censeatur in articulo mortis (quoad hoc) positus b) à confessorio poterit absolui à quibuslibet censuris etiam reseruatis, quia in mortis articulo omnis reseruatio cessat. c) Secus est, quoad illos alios, qui non sunt in mortis articulo: nam quoad hos, solent ab Episcopis sibi reseruari: veneficia, fortilegia, maleficia & incantationes, duntaxat tamen, secuto effectu, & quoad actus exteriores: d) Sixtus etiam V. anno 1588. sibi soli reseruauit crimen abortus: sed illa bulla ex-

A tra Italiam vix innotuit, nec à maiore populi parte recepta fuit, & ideo vix alibi ligauit, ex Nauarr. sententia valde probabili, e) quin etiam Ioan. Chapeauille olim Penitentiarius, nunc Vicarius Leodiensis, scribit se à viris fide dignissimis accepisse, constitutionem hanc Sixti V. & in ea contenta, per successorem eius ad ius antiquum reuocata. f) & P. Sa. in verbo homicidium testatur Gregor. XIV. declarasse, pœnas bullæ illius duntaxat locum habere: quoad fortum iam animatum, vnde colligitur pleraque illationes, quas Viualdus posuit in Sixtinæ bullæ explicatione, falsas esse.

Quoad illas Episcopales reseruaciones, graue dubium est: *in Mend. cantibus ordinibus, virtute suorum priuilegiorum, etiam maris magis*, quibus eis permittitur quoscunque & vnde cumque ad eos venientes absolue: a) cunctis peccatis & censuris etiam Pontifici Max. reseruatis, exceptis ijs, quæ in bulla Cœna Domini continentur, an inquam, h) sic licet absolue: a) reseruatis Episcopo casibus post Concilium Tridentinum? Negatiuam partem tuentur Felicianus Episcopus Scalensis, g) Viualdus, h) & recentior alius scriptor. nituntur his argumentis, I. Gregor. 13. (vt testatur quibusdam epist. nepos eius Cardinal. S. Sixti) Borromæo, & Paleotto Cardinalibus de sententia congregationis Cardinalium, adde ad declarationem Concilij Tridentini respondit, hoc iam non posse regulares virtute suorum priuilegiorum: idque Borromæus, & Synodus Mediolanensis statuere, & excommunicationis pœna sanciere. i) Secundò quia S. S. Dn. Nostr. Innocentius IX. & Clemens VIII. in suis iubilæis concedunt casus Episcopis reseruatos: quo indicant, absq; iubilæo,

cc. pastoralis §. preterea. de off. ordin. c. fides de furr. C. 6. Trid. c. 14. de pœn. c. 7. de excep. tione sententia Paludani apud Sylu. in verb. casus q. 3. & Antonio p. 3. tit. 17. cap. 11. e) Manual. c. 23. n. 4. f) de Casibus reseruatis c. 9. qu. 1.

g) tractat. de censur. h) de absolutione n. 52. in 5. editione. Candela aurei.

i) Borromæo in instruct. Pastor. p. 153. editis Antuer. 1586.

alias

ac. de
c. c.
presbyterum
c. au-
dientiam
de homic

§ Syluest.
ver. confes-
sio. 1. §. 7.
Hadria.
de confess.
q. 3. Ca-
nus de
pœni p.
§. Sorus
in 4. d. 18
at. 4. &
Nauar. c.
num. 9.

Concl.
Mediol.
3. de Pœ-
nit. facta.
pag. 25.

n. 27. 32.
& 35.

lc. cui ef-
ceditur.
le regul.
ur. in 6.

mgl. in c.
7. de po-
nitent. in
6. argv.
Clem. lu-
per Ca-
chedram
de sepult.

n. Viald.
supra nu.
37. & 53.
post Na-
uar. in
Manua c.
27.

n. Viald. n.
37. post
Nauar. &
Henriq.

alias non posse: hoc secundum argu-
mentum Viuald. putat convincere: vt
& primum, auctor ille recentior. Ter-
tio quidam obijciunt Clement. Dudū
de sepult. & clem. 1. de priuileg. Ve-
runtamen placet magis affirmatiua
sententia, quam Viualdus tribuit Na-
uarro Fumo: Henriq. & Bart. Medina.
tenet etiam Ambr. Carolus in *disputat.
de Ministerio Sacrament. art. 91.* Nec
quoad forum internum vllam puto ef-
fe limitationem: quoad externum for-
rum, obtinet illa, quam quidam po-
nunt, si Episcopus casum sibi reserua-
set addita excommunicatione lata sen-
tentia.

Et hæc doctrina probatur efficaciter:
quia casus Episcopales sunt minores
casibus Pontificijs, cum ergo suos Pō-
tif. concedat, multò magis concedere
censendus est illos minores. Confess.
Pontifex potest absoluerè à reseruatis
Episcopalibus: sed per huiusmodi pri-
uilegia concedit Religiosis, & quasi de-
legat suam absoluendi potestatem. in Se-
cundò bullæ cruciatæ, & quarundam
Sodalitatum: quibus datur licentia eli-
gendi confessarium, qui eos absoluat
ab omnibus peccatis: tribuunt licenti-
am ei, quem isti elegerint, sic eos ab-
soluendi etiam à calib. Episcopalibus:
n. multo igitur magis hanc licentiam
tribuent bullæ & priuilegia immédia-
tè religiosis à sede Apostolica concessa.
Tertio quia nec Concil. Tridentinum:
nec Gregor. XIII. priuilegia hæc quo-
ad omnes vbiq; religiosos apertè reuo-
carunt, quod erat necessarium. a De
Cōcil. Tridentino id fatetur Viualdus
num. 40. illud c. 7. sess. 14. tantum tri-
buere Episcopis facultatem reseruandi
casus quoad suos subditos: sed regula-
res isti non sunt illorum subditi, sed
immediatè subijciuntur sedi Aposto-
licæ. Vnde etiam infert idem Viuald.

A Pij 4. quæ Concilio Trident. additur,
non esse reuocatum hoc priuilegium,
eò quod mare magnum duntaxat in
hac bulla reuocatur quoad ea, in qui-
bus repugnat statutis Sacrosancti illius
Concilij: Concilium verò non inueni-
tur religiosos, quoad hoc ordinarijs
subijcere, nec etiam religiosorum re-
uocare priuilegia ista: quare non re-
pugnat hoc priuilegium Concilij De-
cretis, nec est à Pio V. reuocatum.
Quoad Gregor. verò XIII. optimè i-
dem Viuald. *num. 44.* ostenderat idem
dicendum: nempe nusquam vlla bul-
la, vel motu proprio dicta priuilegia
concessa per pium V. religiosis vide-
tur restringere: hæc de quibus agi-
mus, in tuo robore relinquit, cum ait:
*eam deinceps dispositionem atque decisio-
nem pro subiecta materia futuram esse,
qua siue ex iure veteri, siue ex dicti sa-
cri Concilij decretis, siue alias ante di-
ctarum litterarum & constitutionum edi-
tionem erat, & si ipsa non emanassent,
futura fuisset, ad quam ad dispositionem
& decisionem, suumque pristinum statum,
illa omnia reducimus.*] cum ergo anti-
quo iure religiosi habeant b facultate
ab omnibus his casibus absol-
uendi (dummodo ipsi sint à superio-
ribus suis præsentati, & ab Episcopo
c approbati) neque hoc illis Tri-
dentinum Concil. ademerit. & Gre-
gor. XIII. verbis illis omnia, sicut
erant ante Pij V. constitutionem, re-
liquerit: consequens est per Episco-
pos huic priuilegio, sine noua Pontifi-
cis Maxim. permissione, derogari non
posse: cum in superiorem suam, E-
piscopum Episcoporum, ius non ha-
beant. Confirmo hoc eis non licere
per Bullas Alexandr. IV. Sixti IV.
& Leonis X. quarum verba retulit
idemmet Viuald. *supr. num. 46.* vbi
vide.

Ad argu-

Ad argumenta in contrarium Respond. Ad 1. quidem rescripta illa fuisse personalia & in fauorem particularium personarum, nempe Prælatorum illorum optime de Ecclesia meritorum: quibus hoc speciali priuilegio Pontifex concessit, vt in eorum diocesis, nempe Mediolanensi & Bononiensi, religiosi à casibus per ipsos reseruatis non possent absoluere. Quod si generaliter hoc Pontifex voluisset vbiq; seruari: nouum istud ius aliquo Motu proprio vel bulla declarasset. nec enim alioqui recte satis conscientijs provide-retur eorum, qui merito id se & inuincibiliter ignorare dicerent: quod non vt oportet euulgatum sit. Neque declarationes ille Cōgregationis ligare possunt, quam diu non publicantur, Deinde hæc peculiaris concessio cum vim habeat exceptionis, quoad ceteros magis confirmat, quam eneruat regulam. Denique quoad Societatis IESV confessorios ipsemet Greg. XIII. anno 1583 die 10. Maij expresse declarauit, non esse intentionis suæ, quod per talem Epistolam (loquitur de illa ipsa Ne-potis sui Cardinalis S. Sixti, quæ obijci-tur) sit derogata dictæ Societatis facultas, eamque quatenus opus sit de nouo confirmauit. *Habetur ea declaratio inter vna vocu oracula pag. 131. vnde sequitur illam Synodi Mediolan. constitutionem non obligasse quoad prædictos Patres. Imo & ad hominem quis ita posset argumētari. Si peculiare priuilegium concessum Borromæo trahendum est ad omnes Prælatos; ergo & peculiare priuilegium seu declaratio eiusdem Gregorij facta postmodum vni religioni mendicantium, extendenda est ad omnes mendicantes. Si vero hoc non recipitur (vt recipiendum non est) delinant ergo prædicti auctores velle, vt illam eorum extelio-*

A nem recipiamus. Ad 2. Resp. valde perperam argumētari, qui sic argumētatur. Non. n. id inserunt Pontifices propter mendicantes, quib. hoc ius iam cōpetebat: sed propter ceteros sacerdotes, qui virtute illius duntaxat bullæ eligi possunt: quib. hoc non aliter licebat, & ideo tum demum cōcedebatur.

B Ad 3. Respond. in priori sanctione, quando Papa negat se maiorem religionis potestatem concedere quam parochis, tunc tantum loquitur de alijs rebus, non de pertinentibus ad Sacramentum pœnitentiæ: in posteriore tantum vetat Regulares, sine priuilegio absoluere ab excommunicatione iuris reseruata. *lege Silu. verb. excommunication. 7. c. 14. Tabien. excommunication. 5. cas. Caiet. eod. verbo cap. 64. Nauarr. cap. 27. numer. 101 & Cordub. cas. 24. fin.*

C Hæc (pie Lector & erudite) quæ so vt mature perpendas, & cum perpendis, tecum ipse diiudices, an Viualdus causam habuerit, cur à priore sua sententia, illis ipsis argumentis: quæ ascripti, optime probata, recederet: quæ nec vno verbulo soluit: vt nec ille, recentior alius: quod faciendum erat volenti, tam resolute concludere: [non solum hinc sequi, religiosos virtute suorum priuilegiorum non posse absolui à casibus Episcoporum reseruatis, nisi hoc illis expresse concedatur: sed etiam haberi responsum ad questionem, atque diffinitionem & obscurissimam, vtrum priuilegia mendicantium, quoad facultates absoluendi in foro conscientie sint sublata per concilium Tridentinum?] Quibus verbis tacite voluit innuere fuisse reuocata. cuius tamen contrarium patet ex dictis, & locum ille ascribere debuit, quo nitebatur: ipseque Viualdus, ad quem nō remittit, expresse satis docet ea reuocata non fuisse, nisi quoad hoc vlti-

mum de casibus Episcopo referuatis, de quo tamen ipse argumentis validissimis contrarium docuerat prius, quæ soluere non videtur ipsemet potuisse; sane neuter soluit.

CAPVT II.

De officio confessarii, qua medicus est.

Debet medicus & morborum causas, & genera, & remedia nosse. Animi morbi sunt peccata: quorum genera & causas libri præcedentes quin docuerunt; hic docebit, quibus remedijs vtendum. Ea sunt, vel licita vel illicita. Illicita propter periculum & superstitionem. Licita prorsus & citra controuersiam sunt omnia. Ecclesiastica seu diuina. Naturalia aliquando, propter periculum illicita sunt dæmoniaca seu superstitiosa semper sunt illicita. de singulis disquisituri, ab his ultimis ordiamur.

SECTIO I.

De remedijs superstitiosis seu illicitis.

Dossumus ista vocare dæmoniaca, de quibus tria dicemus. primo exempla quædam proponemus: secundo disputabimus. num à maleficis remedia peripossint, & an maleficia destruere liceat, & remouere?

QVÆSTIO I.

De exemplis superstitiosarum curationum siue magicorum remediorum.

VT omittam quæ exhibui exempla lib. 3. sect. 5. sect. 6. & sect. 8. lit. C. occurrunt primo loco tres modi

A Chaldæorum & Hebræorum primum refert Psellus, contra dæmonem terrestrem sacrificari debere lapidem *pyropis* prius excantatum: quem lapidem ingeniose Serarius noster, *commun. suo varis & curiosa lectionis in Tobiam*, vult hoc nomen accepisse, quod sit fugas aduersarios seu pillosos (ita dæmones ab *Isaia* vocati) quasi *menos israhim*, vel *Zerim*. Hoc sacrificiū, plane idololatricum esse, nemo non videt: & tamen, vt dæmon per mendacium non decipiat, ex Zoroastris decretis id præcepit Psellus. nimis ille Mago suo credulus fuit & eo potius nomine ab Eugubino meruit reprehendi; quam quia dixit à Chaldæis quosdam bonos dæmonas credi: neque id satis expugnat Steuchus, eum lege lib. 8. *Compositæ cap. 28.* Quis ille lapis sit, fateor me ignorare. Zoroastris & Pselli verba dedi superius lib. 4. cap. 2. *quæst. 7. sect. 2. versic. decima sexta.* Secunda superstitio est, qua ligabant Iudæi Thephilm (h. est frontales quasdam fasciolas seu refegmina membranacea) capiti, & manui læuæ, & valuis, quæ ad dextram erant portæ chartulam infigebant: ita vt eius pars tertia respiceret thalamum: atque ita credebant dæmones impediri, ne possent ei nocere. meminit Paraphrast. Chaldæus, in *Cant. cap. 8. versic. 3.* his sacrilega verba quadam deprecatoria ex cap. 13. Exod. cap. 6 & 11. Deuter. inscribebant, & ea sic ad superstitionem detorquentes phanabant. Iubebantur illi Totaphot portare d. cap. 6. versic. 9. qua dictio significat specilla seu oclaria, vt notat Olearster: & hinc homines vere insulti & fatui carnaliter omnia intelligentes, sua Thephilm sunt commenti: quorum vanitatem & superstitiosos ritus diligentissime exsequitur Hieronym. Olearster. in ca. 13. Ezo. post medium lege,